MAATALOUS

Suurin osa myytävistä tiloista on tilakeskuksia, joista on pellot myyty ympäriltä pois. **KAISA JA AKI VAINIO**

Viljojen ja soijan hintaennätykset rytisevät

Yhdysvaltojen maatalousministeriö leikkasi maailman satoennustetta odotettua enemmän, mikä vahvisti hintojen nousukiitoa. Maissista ja soijasta maksetaan enemmän kuin koskaan ja vehnäkin hipoo ensimmäisen viljakriisin huippua.

Yhdysvaltojen maatalousministeriö, Usda, julkaisi keskiviikkona illalla Suomen aikaa viljojen ja öljykasvien heinäkuun sato- ja varastoennusteen, joka oli odotettua pessimistisempi. Ministeriö leikkasi etenkin rehuviljojen mutta myös leipävehnän satoarvioita enemmän kuin markkinoilla odotettiin.

Raportti vahvisti viljojen ja soijan hintoja, vaikka ministeriö kaunisteli viljojen varastolukuja ja korotti vanhan sadon varastoennustettaan.

Usda ennustaa maailman viljasadoksi 2 314 miljardia kiloa, mikä on 10 miljardia kiloa enemmän kuin vuosi sitten, mutta 55 miljardia kiloa vähemmän kuin ministeriö kuukausi sitten arvioi. Eniten on leikattu maissin sadosta, mutta myös vehnän saadaan vähemmän kuin kuukausi sitten ounasteltiin.

Helle ja kuivuus ovat tehneet peruuttamatonta vahinkoa Yhdysvaltojen maissivyöhykkeen viljoille. Myös Venäjällä ja Ukrainassa viljat kärsivät kuivuudesta. Keski-Euroopassa puolestaan sateet pilaavat laatua. Loppuviikolla kerrottiin kovista pakkasista Argentiinan tärkeimmillä vehnäalueilla.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO julkaisi oman satoarviosta päivää aiemmin. Suunta on molemmissa raporteissa sama, mutta FAO arvioi kuivuuden vaikutukset pienemmiksi kuin Usda.

FAO reivasi ensi kesän varastoennustettaan, mutta odottaa edelleen, että sato kattaa kulutuksen ja pikkuisen jää vielä varastoon. Usda oli samoilla linjoilla vielä kuukausi sitten, muttei enää. Ministeriö laskee, että ensi kesänä viljaa on varastossa vähemmän kuin nyt.

Hinnat harppovat

Usdan raportti yllätti markkinat. Hinnat hyppäsivät ensin jyrkästi ylös viljaa noteeraavissa hyödykepörsseissä, mutta notkahtivat saman tien paljon edellispäivästä alemmas, kun sijoittajat päättivät kotiuttaa voittojaan.

Yön yli nukkuminen rauhoitti markkinat ja torstaina hinnat olivat taas tukevasti nousussa ja nousu jatkui perjantaina.

Uuden sadon hintaodotukset ovat historiallisen korkealla. Letkaa vetää maissi, jonka satonäkymät ovat synkentyneet Yhdysvaltojen maissivyöhykettä koettelevat kuivuuden ja helteiden takia. Ministeriö pudotti maissin hehtaarisatoennustettaan kertaheitolla yli 10 prosenttia.

Maissin uuden sadon hintaodotus pomppasi perjantaina 238 euroon tonnilta Chicagon hyödykepörssissä, mitä ei ole koettu ennen. Ennen tätä 200 euron raja tonnilta on ylittynyt vain hetkellisesti ja yleensä sydäntalvella. Vuosi sitten uuden sadon maissi noteerattiin 180 euroon tonnilta Chicagossa.

Sää on verottanut maailman vehnäsatoa. Yhdysvalloissa on ollut liian kuivaa, Argentiinassa liian kylmää ja Euroopassa liian märkää.

Uuden sadon hintaodotukset ovat historiallisen korkealla. Letkaa vetää maissi, jonka satonäkymät ovat synkentyneet.

Myös Ukrainan etelä- ja länsiosissa on kuivaa ja viime viikon rankkasateista on apua vain paikallisesti. Lämpötila on ylittänyt 30 astetta juhannuksesta saakka, mikä leikkaa maissin satotoiveita.

Venäjälläkin kaivataan kipeästi sateita, mutta ei joka paikassa. Maan vilja-aitassa Krasnodarin ympäristössä joet tulvivat ja viljan päävientisatamaa siivotaan tulvavesien jäljiltä.

Vehnän hintaodotukset ovat nousseet maissin tavoin rakettimaisesti. Chicagossa uuden sadon vehnäfutuurit kiipesivät perjantaina 258 euroon tonnilta ja Pariisin hyödykepörssi päätyi euron ylemmäs.

Käteiskaupan hinnat ovat lähellä pörssinoteerauksia. Uuden sadon vehnää kaupattiin runsaalla 250 eurolla tonnilta Rouenin satamassa Ranskassa ja maissi huiteli samoissa lukemissa. Mallas- ja rehuohra vaihtoi omistajaa 235–238 eurolla tonnilta Moselissa.

Hampurissa perusvehnän hinta on noussut 20 euroa tonnilta parissa viikossa ja uuden sadon perusvehnä noteerattiin 250 euroon, mikä on 60 euroa tonnilta enemmän kuin vuosi sitten. Laatuvehnä lähestyy 270 euroa. Rehuviljaa kaupataan 230–250 eurolla ja elintarvikekauran avaushinta ponkaisi 250 euroon.

Ohran ja myös kauran satonäkymät ovat Usdan mukaan laskussa. Ohran satoarviota on leikattu Ukrainassa, Venäjällä ja Kanadassa ja Kanadassa myös kaurasato on jäämässä 300 miljoonaa kiloa pienemmäksi kuin kesäkuussa ennakoitiin.

VEIKKO NIITTYMAA

FAO: Viljojen hinnat korkealla koko vuosikymmenen

Vaikka kansainväliset maatalousmarkkinat ovat rauhoittuneet viime vuoden kevään ennätyshinnoista, ruuan hinnat säilyvät korkeina ainakin kuluvan vuosikymmenen.

Ruuan kysynnän kasvu jatkuu, mutta tuotanto alkaa yskiä ja kasvu hiipuu siitä, mihin on totuttu.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön FAO:n sekä taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön Oecd:n maatalousraportti korostaa, että väestönkasvun lisäksi henkeä kohti lasketut tulot kasvavat, kaupungistuminen jatkuu.

Samaan aikaan maataloustuotanto perinteisissä vientiin keskittyneissä teollisuusmaissa on hidasta, vaikka hinnat ovat nousseet.

Viljelysmaan arvioidaan lisääntyvän vain vähän tällä vuosikymmenellä. Tuotannon lisäyksen tulee perustua tuottavuuden kasvuun, raportissa todetaan.

Raportissa ennustetaan, että maataloustuotannon kasvu hidastuu 1,7 prosenttiin vuodessa, kun viime vuosikymmenillä kasvu on ollut yli kaksi prosenttia vuodessa.

Tuotantopanosten hintojen nousu ja raaka-aineiden saatavuusongelmat yhdessä ympäristövaatimusten ja ilmastonmuutoksen negatiivisten vaikutusten kanssa johtavat siihen, että ruuan tarpeen kasvuun on entistä vaikeampi vastata.

Suurin osa ennustetusta ruuantuotannon kasvusta tulee kehittyvistä maista, jotka hallitsevat ruokamarkkinoita entistä selvemmin.

Pääsihteeri **Angel Gurria** Oecd:stä toteaa, että tuottavuuden lisääminen, vihreä kasvu ja avoimet markkinat ovat avainasemassa, kun huolehditaan tulevien sukupolvien ravitsemuksesta.

Hallitusten pitää purkaa kauppaa rajoittavia esteitä ja luoda järjestelmiä, jotka suosivat kestävää ruuantuotantoa unohtamatta tuottavuuden kasvua.

Ruuan kallistuminen on merkinnyt kovaa elämää äärimmäisessä köyhyydessä eläville kehitysmaiden asukkaille. FAO:n pääsihteeri **José Graziano da Silva** vetosi päättäjiin: ”Vauraiden maiden tulee kaksinkertaistaa ponnistelut, jotta nälkäisten määrää voidaan vähentää.”

Haasteet ovat suuria ja päättäjien tulee tehdä kaikkensa ruuantuotannon turvaamiseksi ottaen erityisesti huomioon pienviljelijöiden tarpeet.

Ruuan hävikkiä pitää kyetä vähentämään, sillä FAO:n tuoreen selvityksen mukaan kolmannes ihmisravinnoksi tuotetusta ruuasta päätyy jätteeksi.

Neljännes maatalousmaasta on raportin mukaan merkittävästi pilaantunut. Kuivuus on pahentunut monissa maissa ja monien kalalajien kannat ovat kutistuneet ylikalastuksen takia. Lisäksi säiden ääri-ilmiöiden yleistymistä pidetään todennäköisenä.

VEIKKO NIITTYMAA

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %

Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä	
Agrimarket	180–185 ↔
Avena	194-191 ↑
Fazer 1)	182 ↔
Kesko (valk. väh. 12,5 %) 2)	185 ↔
Kinnusen Mylly	184 ↔
Raisio	182–186 ↔
Y-maatalous 3)	205 ↑
Luomuvehnä	
Fazer (valk. väh. 12 %)	330 ↔
Raisio	330 ↔
Rehuvehnä	
Agrimarket	174–177 ↔
A-Rehu	180 ↔
Avena	179-181 ↑
Kesko 2)	173 ↔
Kinnusen Mylly	180 ↔
Raisio	177–180 ↔
Luomurehuvehnä	
Raisio	270 ↔
Rehuohra	
Agrimarket	177–182 ↑
Altia	182 ↔
A-Rehu	182 ↔
Avena	175–185 ↑
Genencor International - entsymiohra 4)	180 ↔
Kesko 2)	169–180 ↔
Kinnusen Mylly	187 ↔
Raisio	175–186 ↔
Mallasohra	
Agrimarket 5)	190 ↔
Raisio	195 ↔
SGC (Prestige)	210 ↔
Luomumallasohra	
Viking Malt	399 ↔
Luomuohra	
Agrimarket	250 ↔
Kinnusen Mylly	270 ↔
Raisio	270 ↔
Suurimo-ohra	
Raisio	195 ↔

Rehukaura	
Agrimarket	174–175 ↔
Avena	172–180 ↑
Kesko 2)	175 ↔
Kinnusen Mylly	171 ↔
Raisio	156–170 ↔
Suurimokaura	
Helsingin Mylly	175 ↔
Raisio	170 ↔
Luomukaura	
Agrimarket	245 ↔
Avena	245 ↑
Helsingin Mylly	255 ↔
Kesko 2)	257 ↔
Raisio	250 ↔
Luomurehukaura	
Kinnusen Mylly	220 ↔
Raisio	200 ↔
Ruis	
Agrimarket	204 ↔
Avena	212 ↑
Fazer 6)	206 ↔
Helsingin Mylly	211 ↔
Kinnusen Mylly 7)	210 ↔
Raisio	208 ↔
Luomuruis	
Fazer	375 ↔
Helsingin Mylly	355 ↔
Kinnusen Mylly	370 ↔
Raisio	310 ↔
Kevätrypsi ja -rapsi	
Avena	484–492 ↑
Raisio	476–485 ↑
Härkäpapu	
Agrimarket	210 ↔
Raisio	210–215 ↔
Luomuhärkäpapu	
Agrimarket	330 ↔
Kinnusen Mylly	335 ↔
Raisio	330 ↔
Rehuherne	
Raisio	190 ↔
Luomurehuherne	
Agrimarket	330 ↔
Raisio	330 ↔

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ↔ laskenut ↓ viikon takaisesta.

1) Sako vähintään 180.
2) Hinnasta vähennetään välityspalkkio.
3) Valkuainen vähintään 14,5 %
4) Paras alueen hinta + 5 e/tn ohrasta, valkuainen yli 12 %.
5) Valkuainen korkeintaan 11,5 %.
6) Sako vähintään 60.
7) Sako vähintään 80, hlp 71.

Hintatiedot ostajilta

Kaupunkilaisperheen maatilahaave vastatuulessa

”Miksi tilasta pitää myydä erikseen pellot, metsät ja rakennukset?”

KARI SALONEN

Kaisa ja Aki Vainio sekä tytär Lotta haluavat pois kaupungin tungoksesta maaseudulle lihakarjankasvattajiksi. Maaseudulla asumisessa houkuttaa oma rauha ja vapaus.

TAMPERE (MT)
”Yksi elämän haaveista on saada maatila”, toteaa tamperelainen **Kaisa Vainio**.

Vainioiden perhe, johon kuuluvat Kaisa, **Aki** ja reilun vuoden ikäinen **Lotta,** haluaa muuttaa pois kaupungin kiireestä ja ryhtyä maanviljelijöiksi.

”Ei haittaisi lainkaan, jos en näkisi katuvaloja edes kiikareilla”, kertoo Aki.

Haave maatilasta on kummankin yhteinen. Kaisa kertoo yrittäneensä jo kymmenen vuotta sitten ostaa itselleen maatilaa, jossa olisi pitänyt hevosia.

Ruuantuotannossa he arvostavat puhtautta ja tuoreutta. Tulevaisuudessa omalla tilalla heidän liiketoimintansa perustuisi näiden pohjalle.

Sopivan tilan löytäminen ei ole helppoa. Vainiot haluavat isohkon noin sadan hehtaarin maatilan, jossa he voisivat kasvattaa ylämaankarjaa.

Monet ovat kutsuneet heitä hulluiksi suunnitelmasta kuultuaan. Toiset taas sanovat sen olevan hatunnoston arvoinen. Unelmia pitää uskaltaa toteuttaa.

Kumpikaan ei ole maatilalta kotoisin. Maatila-alan koulutus on toistaiseksi Kaisan starttikurssin varassa, eikä lähisuvustakaan löydy maanviljelijöitä.

Heitä ei kuitenkaan hirvitä liikaa, vaikka unelman toteuttaminen vaatiikin suurta lainaa. Motivaatio on kohdallaan, tila vain puuttuu.

Tilan saaminen lähes mahdotonta

Vainiot ovat yrittäneet ostaa maatilaa aktiivisesti nyt noin vuoden verran.

”Suurin osa myytävistä tiloista on tilakeskuksia, joista on pellot myyty ympäriltä pois.”

Sellaista tilaa perhe ei halua.

Lehdistä ei löydy ilmoituksia myytävistä kokonaisista maatiloista. Itse täytyy olla aktiivinen.

”Olemme laittaneet pari ilmoitusta lehteen, ja joitakin soittoja ilmoitusten jälkeen on tullut.”

Yhtäkkiä myyjästä ei enää kuulunut mitään.

Jos sopivia tiloja on vapailta markkinoilta löytynyt, on hinta ollut usein myös pilvissä.

”Etsimme tilaa, josta muutamien vuosien kuluessa pystyisi saamaan tuottoa. Ensimmäiset vuodet varmaankin menevät pitkälti kädestä suuhun -periaatteella”, toteaa Aki.

Epäonnea matkan varrella

Vainioiden unelma oli lähellä toteutumista tänä keväänä. Kaikki oli allekirjoitusta vaille valmista. Eläimet oli hankittu, luomusitoumukset tehty ja laina pankista otettu.

Yhtäkkiä myyjästä ei enää kuulunut mitään. Vainiot yrittivät ottaa yhteyttä, mutta turhaan.

Lopulta tilanomistajasta kuului sähköpostin kautta. ”Myyjä halusi korottaa hintaa.”

Kaupoista ei tullut mitään. Perumisen syytä Vainiot vain arvailevat.

”Ehkä ei oltukaan valmiita luopumaan vielä tilasta tai sitten ajateltiin, että tilasta voisi saada vielä paremman hinnan.”

Keväinen pettymys on unohdettu, mutta he ovat entistä varovaisempia.

”Paha maku jäi suuhun. Meillä oli aivan kaikki valmiina. Olimme saaneet kaiken sen lihan, jonka olisimme karjallamme pystyneet tuottamaan, myytyä ennakkoon.”

Vainiot jatkavat sinnikkäästi tilan hakua. Luovuttaminen ei ole vaihtoehto.

ELINA HELMANEN

Kokonainen tila harvoin tarjolla

Vapailla markkinoilla ei ole paljoakaan maatiloja myynnissä, kertoo Osuuspankkikeskuksen Kultajyvä-lehden päätoimittaja **Kari Vartiainen**.

Usein myyjä on perikunta, joka haluaa myydä tilan osina: maat, metsät ja talouskeskus erikseen.

Vartiaisen mukaan kysyntää kokonaisille, valmiille tiloille ei ole. ”Joitakin pieniä tiloja myydään. Yleensä kyseessä on hevosharrastajat, jotka haluavat tilarakennukset ja pari hehtaaria peltoa.”

”Olen ollut kiinteistöalalla 25 vuotta ja sinä aikana vain yksi maatila on myyty kokonaisuudessaan”, kertoo toimitusjohtaja **Jouko Järvelä** Laakson OP-kiinteistökeskuksesta.

Myyntipäällikkö **Jorma Numminen** Keski-Suomen OP-kiinteistökeskuksesta on samaa mieltä tilanteesta. ”Minun 25-vuotisen urani aikana ei yhtään kokonaista tilaa ole myyty.”

Maatilakaupat MT

2009	2010	2011
151 kpl	174 kpl	180 kpl

Maatilakaupan kriteerit:
- yli 2 hehtaaria peltoa
- yli 2 hehtaaria metsää
- asuinrakennus
- kyse ei ole sukupolvenvaihdos tai sukulaiskauppa

Lähde: Maanmittauslaitos

”Myyjän kannalta on hirveä virhe, jos pellot ja metsät myydään ennen asuinrakennuksen myymistä. Usein maalle haluavilla on erityinen syy muuttaa juuri kauas maaseudulle. Ne ihmiset, jotka haluavat vain asua omakotitalossa, muuttavat kyllä asutuskeskusten läheisyyteen”, painottaa Numminen.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tike selvitti vuonna 2010 maatalouslaskennassaan maatilojen sukupolvenvaihdoksia.

Tike ei ole vielä julkaissut laskennan tuloksia, mutta ennakkotietojen mukaan 7,4 prosenttia kyselyyn vastanneista tiloista oli siirtynyt vuosien varrella suvun ulkopuolisen kaupan tai vuokrauksen kautta nykyisen omistajan hallintaan.

Maanmittauslaitoksen mukaan sukupolvenvaihdosten määrä on kolminkertainen vapailla markkinoilla siirtyviin tiloihin nähden. Vuonna 2011 vapaiden markkinoiden maatilakauppoja tehtiin 180 kappaletta.

ELINA HELMANEN

Porkkanasato jää tavallista pienemmäksi

TAMMELA (MT)
Varhaisporkkanan nosto avomaalta on alkanut. Kasvu on noin viikon jäljessä normaalista. Varastoporkkanan kasvu on jäljessä 1–2 viikkoa, paikoin enemmänkin.

Tämän vuoden porkkanasadosta odotetaan viime vuosia niukempaa. Kasvukausi on viivästynyt kylmän kesän takia. Lisäksi viljelyssä on vähemmän alaa kuin viime vuonna.

Myös muualla Euroopassa porkkanaa on tarjolla tavallista vähemmän. Hinta on noin 20 prosenttia viimevuotista korkeampi.

MTK:n kasvinviljelyasiamiehen **Mika Virtasen** mukaan samansuuruista hinnannousua voidaan odottaa kotimaahan.

Kalseasta säästä ovat porkkanan lisäksi kärsineet muutkin avomaan vihannekset. Keväällä sade häiritsi kylvöjä, kesällä viileys on viivästyttänyt kasvukautta. Koska nostot on tehtävä ennen yöpakkasia, vihannekset eivät ehdi kasvaa täyteen mittaansa.

Sään lisäksi satoa pienentää viljelypinta-alan väheneminen. Maatalouden tutkimuskeskuksen ennakkotietojen mukaan porkkanan viljelyala on tänä vuonna vajaat kymmenen prosenttia pienempi kuin viime vuonna.

Myös runsaat kesäsateet ovat riski porkkanasadolle. Vaikka pellot eivät peittyisikään vedellä, märkyys voi heikentää varastoporkkanan säilyvyyttä.

Sateet ovat ongelma muun muassa Kristiinankaupungissa.

”Vielä sata milliä, sitten ollaan pulassa”, kertoo viljelijä **Paul Lillhannus**.

Lillhannuksen mukaan isot ojat eivät enää vedä vettä. Sateen takia ruiskutuksetkin ovat myöhässä, koska koneet uppoaisivat peltoihin.

Viljelijä Antti Virtanen ja MTK:n kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen punajuuripellolla.

”Meillä ei ole rahaa investoida helikoptereihin”, Lillhannus sanoo.

Joroisissa on **Tia Meskasen** mukaan satanut runsaasti, mutta pellot eivät ole hukkuneet.

”Se on siinä ja siinä, onko sade ollut haitaksi”, Meskanen sanoo.

Ruiskutukset on saatu tehtyä, vaikka penkit ovatkin paikoin märkiä.

Salolainen **Antti Virtanen** kertoo, että sateinen alkukesä näkyi suorakylvöpelloilla ohran kellastumisena. Porkkanaan ja lanttuun se ei juuri vaikuttanut.

”Kylvön päälle tulleet sateet tosin haittasivat taimettumista”, Virtanen kertoo.

Hän luottaa siihen, että säät lämpenevät vielä. Porkkanoiden voisi antaa kasvaa elokuun yli.

”Kyllä kesä yleensä korjaa.”

KATJA SAHLSTEDT

Vasikasta 6 000 euroa

Kahden kuukauden ikäisestä jalostusvasikasta maksettiin 6 000 euroa Semex-päivien huutokaupassa Päivölän tilalla viime torstaina. Myyty vasikka Delaberge Goldwyn Leanne ET oli syntynyt kanadalaisesta tuontialkiosta.

Vasikan ostivat **Katja** ja **Tatu Weman** Lapinlahdelta. Vasikan isä on maailman holsteinjalostukseen suuresti vaikuttanut Braedale Goldwyn ja emä tunnettu periyttäjälehmä Delaberge Durham Lucille EX93-3E 10*. Emän elinikäistuotos on yli 70 000 kiloa.

Uudessa kodissaan Leannevasikalta toivotaan paljon lehmäjälkeläisiä.

Päivölän karjahuutokaupassa kävi noin 250 vierasta. Vierailla oli jalostuseläinhankintojen lisäksi mahdollisuus tutustua Semex-sonnien tyttärien toimivuuteen robottipihatossa. Huutokaupassa myytiin 14 Semex-sonneista polveutuvaa hiehoa ja vasikkaa 2 764 euron keskihinnalla.

Semex Finland Oy tuo Suomen jalostusmarkkinoille kanadalaista eläinainesta.

MT